

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«ПАТОПСИХОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність І 11- Дитячі та молодіжні служби

.....Галузь знань І – Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи дитячої патопсихології
Викладач	канд.психол.наук, доц. Тимків Лідія Степанівна
Контактний телефон викладача	066 7808036

Е-mail викладача	lidia.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітній компонент «Основи дитячої патопсихології» є необхідним для формування професійної компетенції, світогляду майбутнього соціального педагога. Головний аргумент: отримані знання сприятимуть формуванню навичок аналізу та корекції патологічних відхилень у психічному здоров'ї дитини, допоможуть встановлювати взаємозв'язки між соціально-психологічними явищами, що впливають на патопсихологічні прояви, стимулюватимуть до аналізу соціального життя тощо.

3. Мета та цілі освітньої компоненти

Метою курсу «Основи дитячої патопсихології» є засвоєння системи психологічних знань про основні види порушень психічного розвитку дитини, методи диференційованої діагностики відхилень психічного та особистісного розвитку дітей.

Завдання курсу полягає в оволодінні студентами низкою ключових питань щодо:

- вивчення теоретико-методологічних основ особливостей психічного розвитку дитини в нормі та патології;
- вивчення причин, видів психічного дизонтогенезу;
- ознайомлення з методами психологічної діагностики розладів психіки з урахуванням вікових особливостей дитини;
- вивчення основних методів психологічної корекції та профілактики виникнення різних проявів відхилень від нормального психічного розвитку в дитини;
- формування професійно-значущих якостей особистості майбутнього фахівця та творчого відношення до професійної діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського, демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки дітям та молоді а також їх сім'ям із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-15. Здатність взаємодіяти з дітьми та молоддю, представниками різних професійних груп та громад.

Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності, в тому числі на етапі раннього втручання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов’язковий / вибірковий
6	ІІІ- Дитячі та молодіжні служби	3	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб

Структура курсу

1. Дитяча патопсихологія, її предмет, теоретичні основи й актуальні проблеми.	1	2	4
2. Проблема психічної норми та патології. Дизонтогенетичний підхід до дослідження порушень психіки у дитячому віці	1	2	6
3. Порушення психічних процесів у дітей та методи їх дослідження	1	2	4
4. Розумова відсталість. Причини порушення інтелектуального розвитку дитини. Психологічна характеристики дітей з розумовою відсталістю	1	2	6
5. Затримка психічного розвитку: етіологія та патогенез	2	2	6
6. Органічні симптоми та розлади	1	2	6
7. Неврози та психопатії	1	2	6
8. Порушення психічного розвитку в підлітковому віці	2	2	6
9. Спеціальні школи для дітей з відхиленнями у психофізичному розвитку та поведінці. Діяльність ІРЦ	2	2	4
Усього годин:	12	18	60

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Семінарське/практичне заняття – 45 балів Самостійна робота 10 балів Контрольна робота (письмова) – 20 балів; Тестова – 25 балів; Залік
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота студентів (письмова) максимально оцінюється у 10 балів; тестова – 6 балів. Протягом семестру проводиться 1 контрольна робота (письмова). Структура завдання для письмової контрольної роботи

	містить 3 питання: 2 з них - відносяться до розкриття теоретичного змісту курсу (при відповіді на «відмінно» студент отримує 4 бали за кожне), а 1-практико зорієнтоване питання (оцінюється в 2 бали. Контрольна письмова робота виконується на останньому практичному/семінарському занятті.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка за відповідь на занятті – 5 балів, загальна сума балів за всі заняття – 45 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до екзамену при умові вчасного виконання самостійних робіт та позитивної оцінки при написанні контрольної роботи, виконанні тестових завдань, а також позитивної оцінки при відпрацюванні (перездачі) пропущених занять. Можливість позитивної оцінки визначається при умові наявності конспекту семінарських занять, усного володіння теоретичним матеріалом і розуміння ключових понять; термін відробки повинен завершуватися протягом наступних двох тижнів після пропущеного заняття (у випадку великої кількості пропусків у студента або великої кількості студентів викладач використовує письмову форму - тестування).
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік.
7. Політика навчальної дисципліни Письмові роботи: у процесі виконання письмової (контрольної) роботи неприпустимими є плагіат та списування. Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами	

Неформальна освіта: студент може отримати додаткові 5 балів за сертифікати проходження курсів освітніх платформ, що відповідають освітньому компоненту – включають до балів самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Гурська Т., Турецька Х. Патопсихологія: навчально-практичний посібник. Львів: Видав- ництво Українського католицького університету, 2016. 204 с.
2. Закалик Г., Терлецька Ю. Патопсихологія: понятійно-термінологічний словник: навчальний посібник. Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 2016. 156 с.
3. Максименко С., Чуприков А., Прокопович І., Лобанов С. Патопсихологія. К.: КМІ, 2009. 208 с.
4. Максимова Н., Мілютіна К., Піскун В. Основи дитячої патопсихології. К.: Главник, 2008. 160 с.
5. Максимова Н. Основи психології девіантної поведінки: підручник. К.: ВГ «Київський університет», 2008. 439 с.
6. Матейко Н. Патопсихологія. Неврозологія: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. 160 с.
7. Мартинюк І. Патопсихологія : навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 208 с.
8. Мартинюк І. Патопсихологія. Практикум. Київ : Каравела, 2017. 183 с.
9. Мельник А. Патопсихологія та спец практикум з клінічної психодіагностики. Луцьк : Іванюк В.П.. 2013. 68 с.
10. Психологія суїциду: посібник / За ред. В. Москальця. К.: Академвидав, 2004. 288 с.
11. Тимків Л.С. Патопсихологія: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Видавництво НАІР, 2018. 56 с.

Викладач: канд..психол.наук, доцент Тимків Л.С.